

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaújhely, Főter 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Íjlettérben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félévre 5 kor
negyedévre 2.50 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknel minden szó után
2 fill. Petít betűknél nagyobb, avagy
íszbetűkkel, vagy kerettel ellátott hir
detések törmétek szerint egy négyszög
centim. után 8 fill. — Állandó hirdeté
seknél árkedvezmény.

El Budapesttől!

— október 30.

Az utóbbi esztendőök nagyon megváltoztatták a főváros képét. A szükség és kényelemszeretet mindazt megteremtette, amiért a külföld metropolisait irigyeltük s a fejlődésnek ez a processzusa minden vonalon egyre tart.

Bizonyára örülnünk kellene ennek a ténynek, ha ez minket, a vidéket, csak mint szemlélőket érdekelne. Sajnos azonban, a dolog úgy áll, hogy a főváros hirtelen fellendülése jórészt a vidék fejlődésének kárára történik.

Mihelyt valami különösebb érték merül fel a vidéken, akár ember-tehetségben, akár valamilyen természeti lelet képében, nyomban viszik a fővárosba, hogy „kellő milióbe” helyezték. Szóval a főváros rohamos fejlődése olyan az országhoz képest, mint a vízfejű kórja. A fej egyre nagyobb lesz és a test egyre senyved.

Nézzünk csak egy pár példát. Hazánk leletekben gazdag ország. Kétezer esztendővel ezelőtt rómaiak laktak földjén s minden-napi dolog, hogy oly emlékekre bukkannak a földben ásás közben, vagy más módon, melyek ebből a korból maradtak reánk.

Mi történik ilyenkor? Helyre állítják az emlékeket? Hajlékot emelnek föléje, hogy az ország külföldre részéről és külföldről eljőjenek az érdeklődők? Szó sincs róla! Kiszáll egy bizottság és elviszik Budapestre, a Nemzeti Muzeumba.

Ha egy-egy vidéki szintársulatban feltűnik egy-egy tehetséges csillag, élvezi a közönség sokáig? Dehogy! Egy szép napon megérkezik a jószímatu pesti direktor és viszi magával. Igaz, hogy a színész, vagy a színésznő a vidéki dicsőségből segédszínész-szerepekbe esik, de mit bánja ő, mikor álmainak álmaihoz jutott el, a pesti deszkához!

Ha valaki a vidéken meggazdagodik, fölszedi a sátorfáját és megy — Budapestre. A vidékről magához vonta az anyagi javak dus halmazát és ahelyett, hogy a vagyonytűtésben megállapodva, ugyanott sugározná ki a vagyon fényét, ahol azt magába szívta, — itt hagy csapat-papot és ez a vagyon is elveszett a mi piacunk számára.

Ha valaki tudásban, tapasztal-

atokban, bölcsességben meggyarapodott, ahelyett, hogy szülővárosát ezekkel a képességeivel felvirágoztatná, fejlődését előmozdíthatná, — rögtön szük lesz neki Macedónia és siet a fővárosba, ahol pedig korántsem vár rá olyan gyönyörű szerep, amelyet otthon betölthetett volna.

Es e processzusnak megvan a maga negatív oldala is. Amily mértékben szívja fel a főváros a vidék értékeit, oly mértékben szórja ki magából a kétes existenciák ezreit. Letört ügynökök, hajótörött kereskedők megveszik maguknak az obligát fehér nyakendőt és aranykeretes cvikkert — tíz évvel ezelőtt még monoklit vettek, de ma már ez gyanus — és mennek a vidékre „vállalkozni.” Ezek azok az urak, akik varrógépet adnak el és másnap megérkezik a 100 kötetes diszkötésű Pityi Palkó jubileumi kiadása. Akik pénzt szereznek kölcsön, oly szolid feltételekkel, hogy három hét [mulva az áldozatnak utolsó párnáját huzzák ki a feje alól.

Ezek ellen az emberek ellen csakis műveltséggel, a kultura fegyverével lehet védekezni. Ennek pedig ott kell kezdődnie, hogy a vidék felismerje az erőt, mely felett rendelkezik, hogy megbecsülje s ne kótyavetyélje el egy tál lencséért a hivalkodó nagyvárosnak. Mert nem a vidéki közönség érdektelenségén mulik az, hogy a vidéken pang a kultura, hanem a vidék érdeklődése apátiába esik, mert nem kap megfelelő kielégítést.

Azonban örömmel látjuk, hogy itt-ott kezdik felismerni a kor tüneteit, már pedig minden orvoslást a diagnózisnak kell megelőzni. Szombathely például oly műtörténeti kiállítást tudott rendezni, amelynek megtekintésére nemcsak a főváros, hanem a művelt külföld is sietett. Hódmező-Vásárhely olyan keramiai ipar-telepet létesít, amelyhez hasonló agyagműiparnak nem akad párja a kontinensen. Ma már vidéken olyan művészeti lapok jelennek meg, amelyek nem hiányoznak egy budapesti kávéház asztaláról sem. A vidék több városában kulturházakat építenek, amelyek hivatalva lesznek a helyi nevezetességek befogadására.

A képzőművészet témakért, diszpozíciókért régi barátja a vidéknek. Örömmel látjuk, hogy a szolnoki, nagybányai festőtelepek mennyire közelebb viszik a népet a képek szeretetéhez. Sőt kezdjük már megszokni, hogy a vidéki kiállítások anyagi sikerrel járnak, megveszik és megbecsülik a képeket.

Hiszen ha a vidék képes lesz kulturális tevékenységét a maga teljes mértékében kifejezni, jól fogja magát érezni az intelligencia és nem fog oda törekedni, hogy ha csak lehet, a fővárosba jusson.

A kulturához azonban pénz kell. Az a kérdés, hogy kik adják ezt a pénzt?

Ha vidéki ember a fővárosba rándul, azt mindig megfelelő bankók kíséretében teszi. Végigjár minden látnivalót, orfeumot, színházat, tárlatot.

Ha a vidéki ember nem fogja sajnálni ezt a pénzt nem idegen helyen, hanem a saját otthonában kiadni, ha megfogja érteni azt, hogy ezzel saját jólétének és kulturkörnyezetének az alapját építi, akkor meglesz ez a pénz. És ha a közönségben megvan ez a kulturkedv, akkor a vidéki direktor ezzel fog válaszolni a szerződés-szegésre csábító pesti direktornak, hogy többet fizet a színésznek, mint amennyiért elvinnék. És ha a piktor megkapja képei értékét, neki mindegy lesz, hogy nem pesti Műcsarnokban adja el azokat.

A kultura decentralizása első-sorban is a vidéki közönség áldozatkészségén fog mulni.

Minden vidéki lapnak propagandát kellene csinálni ezen eszme érdekében.

Szaggassunk el minél többet abból az ezernyi szálból, mely bennünket a fővároshoz köt. Próbáljunk meg már egyszer a magunk lábára állani. Szüntessük meg azt az állapotot, hogy Magyarország egy városból és számtalan tanyából álljon. Legyenek a vidéki városok is, habár kisebb-szerű empórumai tudományoknak, művészetnek, iparnak, kereskedelemnek, úgy mint a külföldön, ahol minden vidéknek megvan a maga „fővárosa” és az ország fővárosa csak első a fővárosok között.

Tehát jelszavunk legyen: el Budapesttől...!

A biztosítási törvény.

*

Biztosítási ellenőrző hivatal.

— október 30.

Hire terjedt, hogy az igazságügyminiszter a képviselőház legközelebbi ülésén biztosítási törvényjavaslatot fog előterjeszteni és hogy egy külön állami biztosítási ellenőrző hivatalt fognak felállítani. A „Magyar Pénzügy” ebben a dologban illetékes helyen a következő információkat kapta:

— Az igazságügyminiszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg a kereskedelmi törvényhez novellát készítettett, amely a biztosító intézetek állami ellenőrzését célozza. A novella már egy év óta készen van, a kereskedelmi miniszteriumban azonban nem tudnak arról, hogy az mikor fog a képviselőház elé terjeszteni. A novella intézkedései értelmében a Magyarországon dolgozó bel- és külföldi biztosító intézetek arra lesznek kötelezve, hogy életbiztosítási díjtartalékaikat a belföldön helyezték el, kizárólag belföldi értékpapirokban.

— Ennek az ellenőrzésnek a feladata a novellában kontemplált biztosítási felügyeleti hivatalnak. Jelenleg ugyanis a külföldi biztosító társaságok a magyarországi üzleteik utáni életbiztosítási díjtartalékokat a külföldön tartják külföldi papirokban. Ez a körülmény nem valami megnyugtató a magyar felekre. De a magyar társaságok díjtartalékának egy része is külföldi, főleg osztrák papirokból áll. A novella törvényerőre emelkedése után nem lesz majd lehetséges, hogy például a Newyork biztosító a magyar életbiztosítási kötvények utáni díjtartalékát Canadai Pacific részvényekbe helyezze. A novellának az az intézkedése, hogy az életbiztosítási díjtartalék belföldön belföldi értékpapirokba lesz helyezendő, alkalmas lesz arra, hogy az ugynevezett fiksz kamatozású papirok (járadék, záloglevél) piacait, illetve árfolyamait emelje. Jelenleg ez a piac ugys stagnál és a záloglevelek nehéz elhelyezése következtében pang az építkezés is és ezzel az egész gazdasági élet. Látható tehát, hogy a biztosítási novellának nagy közgazdasági jelentősége van.

Minthogy a biztosítási ügy a kereskedelmi miniszterium belkereskedelmi osztálya alá tartozik, a felállítandó biztosításellenőrző hivatalt ez az osztály fogja szervezni.

VÁRMEGYE és VÁROS.

(Törvényhatósági bizottsági tagok választása. A folyó hó 21-én lefolyt választásokon a következők választattak meg törvényhatósági biztagokul: a csemernyei vál. kerületben gróf Hádik Béla helyére Ureczky Béla; a nagypótlányi vál. kerületben Danes János és Bihari Emanuel helyére Mátyák Viktor és Bajczura

Őszi cipő divat újdonságok

a legdivatosabb formákban és legizlésebb kivitelben urak, hölgyek és gyermekek részére teljes választékban megérkeztek.

FÖLDES FERENCZ CIPŐÁRUHÁZA Sátoraljaújhely, Fő-tér.

János; a szécsmezői vál. kerületben Benedek Dénes helyére Sefesik Gyula és a tállyai vál. kerületben Köhler Jakab helyére Homoky György.

(X) **Választás.** A rendszeresített mezőzombori segédjegyzői állás — választás útján — e hó 21-én egyhangulag Kovács József okl. jegyzővel lett betöltve.

A hadi hirszolgalat egykor és most.

Napoleon oroszországi veresége. — Lovas futárok. — Fényjelzés. Dárius küldöncel. — Távirat és telefon.

— október 30.

Hihetetlen nehéz követelményeket támaszt a balkáni háború a harc-téri hirszolgalattal szemben. A lent dolgozó haditudósítók azonban megfelelnek e nehéz feladatnak. Az eseményeket már néhány órával később az egész világon tudják s a mozgékony sajtó apró betűivel hihetetlen gyorsasággal terjeszti szét a villám szárnyán jött híreket.

Száz évvel ezelőtt bezzeg nem így ment a dolog. Akkoriban gyakran hetekig tartott, a míg egy-egy háborúnak az eredményéről a világ tudomást szerzett. Napoleon nagy hadseregének a veresinai pusztulását csak három héttel később tudták meg Párisban. Az irtózatot csatavesztésről november 29-ikén kiadott bulletin csak december 17-én érkezett meg Párisba! Ugyan elcsapnák azt a harc-téri tudósítót, aki ma akár az északi sarkról is ilyen rosszul tudósítaná a lapját. De hát akkoriban ugyancsak rossz volt az összeköttetés Orosz- és Franciaország között. Pedig a gyors hirszolgalatnak akkor is meg volt a maga módja, a fényjelzés. 1811. március 20-án például reggel 10 órakor ágyulövésekkel adták tudtul a császári Párisnak a trónörökös születését. Mikor a tizedik lövés eldőrdült, az örömhirt már tudták Lyonban és Brüsselben s délre már Turinban, Strassburgban és Milánóban is erről beszéltek. A fényjelző állomások használhatósága azonban nagyon komplikált, megbízhatatlan s az időjárás szélsőségeitől függött.

Addig, ameddig az optikai távirászatot nem ismerték, lovas küldöncökkel továbbították a sürgős híreket. A küldöncök vagy amint akkor nevezték őket: futárok, hivatászerűleg üzték a hírek továbbítását s helyenkint egymást felváltották. El lehet azonban képzelni, hogy az ilyen hirszolgalat mennyire ki volt szolgáltatva az egyén jó kedvének, egészségének, a ló munkabírásának, az időjárásnak, az utnak s végül a felváltásnak. Budavárának visszavételét s a török seregek vereségeinek (1686.) a hírt például egyetlen egy futár továbbította Berlinbe kilenc nap alatt, mert utközben sehol sem váltották le.

Ha a lovaspostának a sebességét az ókori hirszolgalatás gyorsaságával hasonlítjuk össze, akkor azt látjuk, hogy a hirszolgalatást az optikai telegráf tette először függetlenné az emberi, egyéni gyarlóságtól. Egész odáig nem sikerült e téren javulást elérni. Dárius királynak a híres futárjai állítólag gyorsabbak voltak a nyulaknál és galamboknál. Valóban ezek, persze igen gyakori váltással óránként 18 kilométer sebességgel haladtak, tehát oly gyorsan, mint ma egy biciklista. Elég gyorsan dolgozott a római futár, illetve küldönc kolonia.

Amióta a távirat ismerik, azóta persze a hirszolgalatás egy csapásra egészen megváltozott. Most 12 óra múlva minden eseményről külön tudósításban tudnak beszámolni a nagy

világlapok s hadvezetőségek a telefon útján (tábori telefon) a tőlük száz kilométer távolságra operáló seregekkel is közvetlenül tudnak érintkezni.

Pletyka és valóság.

Két nyilatkozat.

— október 30.

(T.) Egy hét óta városzerte nagy ambícióval terjesztenek egyesek olyan híreket, amelyek szerint dr. Grosz Dezső, a Hitelbank vezérigazgatója egy fizetésképtelenné vált ügyfelének dolgában ügyvédi minőségében is, de egy pénzügyi tranzakció kapcsán vezérigazgatói minőségében is inkorrektül járt volna el. A dolog természetében rejlik, hogy ezeket a híreket Grosz Dezső dr.-nak nem a barátai, hanem az ellenségei terjesztik és pedig olyan formában, mely a valóságtól ugyancsak távol áll. Ez az utóbbi, hogy tudniillik a szóban forgó hírek messze esnek a tárgyilagosságtól, természetesen eredménye már annak is, hogy a tiszta és teljes tényállást a közvetlenül érdekelteken kívül senkinek sem tudhatja s így a szállongó hírek legnagyobb részben csak a felizgatott fantázia termékei.

Az is természetes, hogy nekünk, a sajtó munkásainak kötelességünk volt, mihelyt ilyen hírek felmerültek, a legalaposabb tájékozódást megszerezni. Ez annál könnyebben sikerült, mert dr. Grosz Dezső nemcsak hogy nem zárkozott el minden felvilágosítás megadása előtt, de sőt örömmel bocsátotta rendelkezésünkre az ügy összes okmányait, hiteles dokumentumait, hogy ezek révén az ügyet a maga tárgyilagossága és igaz megvilágításában láthassuk.

Ebben a megvilágításban pedig tisztán áll az, hogy az esetben Grosz Dezső dr. a legesekélyebb inkorrekt-ség sem terheli s hogy az ügy alkalmas lehet arra, hogy ellenséges érzület tendenciózus ferdtételekkel, vagy egyes tényeknek az összefüggésből való kihagyásával pillanatnyilag hangulat-keltésre használhassa fel Grosz dr. ellen, de nem alkalmas arra, hogy a komoly sajtó most, az ügynek kezdetleges stádiumában, foglalkozzék vele s ez által megnehezítse a helyzetét annak a félnek, akinek igazsága nyilvánvaló, de akire nézve mégsem lehet indifferens, hogy kényes bizalmi állásában akármily alaptalan feljelentés kapcsán pertraktáltassék a neve.

E szempontok alapján mi az ügy közlését a jelen stádiumban helyénvalónak nem tartottuk, sőt e sorok írója, mint néhány fővárosi lap és a hivatalos Magyar Távirati Iroda tudósítója szíves készséggel megtette azt is, hogy ama lapokkal és hírforrásokkal, melyeknek alkalmazottja, szintén közölte, előttük szintén bemutatta az ügy hiteles dokumentumait, azzal, hogy ha az ügygel foglalkozni óhajtanak, akkor ezeknek az igaz adatoknak az alapján tegyék azt. Am ezek az organumok is azt a meggyőződést merítették ez adatokból, hogy az ügy a jelen stádiumban közlésre nem alkalmas.

Ezeket tartottuk szükségesnek annak megindokolására elmondani, hogy az ügygel ezáltal még érdemben miért nem foglalkozunk. Annak idején, ha majd az ügy az illetékes fórumok által tisztázva lesz, természetesen tudósítani fogjuk a közönséget a valóságról.

Most csak a Hitelbank igazgató-ságának s ennek kapcsán Grosz Dezső dr.-nak nyilatkozatát közöljük, a melyben egy helyi lapban megjelent közleményre reflektálnak. Ime:

A Hitelbank igazgatósága ma tartott közgyűlésén a következő határozatot hozta, azzal, hogy ezt jegyzőkönyvi kivonat formájában a nyilvánosság elé kívánja vinni:

Jegyzőkönyvi kivonat.

Tárgyaltattott dr. Grosz Dezső vezérigazgató és igazgatósági elnök jelentése arról, hogy a „Sátoraljaujhely” című helyi lap 42. számában „Ujhely legújabb szenzációja” cím alatt közlemény jelent meg, melyben dr. Grosz Dezső vezérigazgatóról az állítatik, hogy a dr. Fuchs Emil-féle kölcsön ügyben a bank bizalmával visszaélt és úgy az igazgató, mint dr. Fuchs Emil és Klein Jenő igazgatósági tagok úgy állítatnak be, mintha az intézetet önző célokra használnák fel.

Elnök kéri, hogy e tárgyban az igazgatóság hozzon a legalaposabb vizsgálat után határozatot.

A Hitelbank r. t. igazgatósága a dr. Fuchs Emil-féle 20,000 koronás kölcsön-ügyletet — a rendelkezésre álló összes adatok felhasználása mellett — részletesen újabb vizsgálat alá vette és megállapítja, hogy ezen kölcsön-ügy megszavazása és folyósítása az intézet alapszabályainak és anyagi érdekeinek megfelelően, a legprecízebben történt. A megszavazásnál sem a vezérigazgató ur, sem dr. Fuchs Emil és Klein Jenő igazgatósági tag urak befolyást nem gyakoroltak. A kölcsön-ügyben szereplésük a legkorrektebb volt, amiért is különösen dr. Grosz Dezső vezérigazgató urat ért ezen támadással szemben az igazgatóság kötelességének tartja kinyilatkoztatni, hogy a vezérigazgató ur a bank bizalmával sem most, sem a multban vissza nem élt és az igazgatóság dr. Grosz Dezső vezérigazgató ur iránt, ki az intézet alapítója és az intézet ügyeit teljes hűséggel és odaadással és a legszebb eredménnyel vezeti, teljes és őszinte bizalommal viseltetik; úgy őt, mint meggyanusított igazgatósági tagjait teljes bizalmáról biztosítja.

Ami pedig a dr. Grosz Dezső urat ügyvédi minőségében ért feljelentést illeti, e tekintetben az igazgatóság nyugodtan várja be az illetékes bíróság ítéletét.

A Hitelbank igazgatósága.

Grosz Dezső dr. ehhez a határozathoz a maga részéről a következőket fűzi:

Nyilatkozat.

A „Sátoraljaujhely” című helyi lap 42. számában „Ujhely legjobb szenzációja” c. közleménynek személyemet illető vonatkozásaira mint bankigazgató utalok igazgatóságomnak e tárgyban hozott és nyilvánosságra adott határozatára. Mint ügyvéd és magán egyén ártatlan-ságom teljes tudatában arra kérem a nagyközönséget, hogy szíveskedjék ítéletét az illetékes bíróság határozatáig felfüggeszteni, amely személyes ellenségeim ezen ádáz hájszójával szemben eddig érintetlen becsületeimnek teljes elégtételt fog szolgáltatni.

Dr. Grosz Dezső.

Egy új jótékony intézet Ujhelyben.

Az Izraelita Patronage Egyesület alakuló közgyűlése.

— okt. 30.

A jótékony-ság gyakorlásából a társadalom soha sem veheti ki eléggé s maga részét; ez az a tér, amelyen semmi sem sok és amelynek perspektívái beláthatatlanok. Azért kell újra és újra örömmel üdvözölni minden oly mozgalmat, amely az emberi könnyek letörlését, az emberi szenvedések enyhítését tűzi ki céljául.

Vasárnap egy új jótékony egyesület alakul meg Ujhelyben nagy ünnepélyesség között. Az ünnep-szervező bizottsága a következő meghívót bocsátotta ki:

Meghívó az Országos Izraelita Patronage-Egyesület sátoraljaujhelyi fiókegyesületének 1912. évi november hó 3-án, vasárnap d. u. 3 órakor az izr. anyahitközség templomában istentisztelettel kezdődő és utána a hitközség tanácsstermben folytatandó ünnepies alakuló közgyűlésére, melynek napirendje: a fiókegyesület (helyi-bizottság) megalakulása és a tisztikar megválasztása.

A közgyűlésen a központot dr. Mezei Mór, az O. I. P. E. védnöke, kiváló földink, főt. dr. Adler Illés budapesti főrabbi, központi alelnök, főt. Breuer Soma nagykátai főrabbi és dr. Bartos Kálmán ügyvezető titkár urak fogják képviselni.

Az istentiszteleten főt. dr. Adler Illés főrabbi ur hitszónoklatot tart.

Este 8 órakor n. é. vendégeink tiszteletére a Magyar Király-száloda külön termében társasvacsorát rendezünk, melyen hölgyeket is szívesen látunk.

Felkérjük t. hitrokonainkat, hogy az alakuló közgyűlésen, azt megelőző istentiszteletünkön és a közvacsorán az O. I. P. E. nemes rendeltetéséhez, felekezeti közhöz és társadalmunk jóhíréhez méltóan résztvenni méltóztassanak.

Sátoraljaujhely, 1912. évi október hóban.

A szervező-bizottság.

Az ünnepség iránt vármegyeszerte élénk az érdeklődés, ami nem is csoda, hiszen az alakuló közgyűlés hírneves vendégeinek szónoklatai nem csekély szellemi élvezetet ígérnek. Kiváltképpen dr. Adler budapesti főrabbinak, a nagyhirű szónoknak beszéde iránt nyilvánul máris nagy érdeklődés.

HIREK.

Vérvirágok

nőnek, kelnek mindenhol, amerre csak ellát a szem. Örök ellenség a természet és az ember. Irigylük egymást az idők eleje óta és soha nem enyhülő haraggal támadnak egymás ellen. Az ember fáradhatatlanul ostromolja a természet erőit, igába szeretné hajtani a levegőt, vizet és földet s ime: a pilóta lezuhan, a Titanic ott korhad a tenger fenekén s a bányalég százakat öl meg egy lehetetlennel. — Mintha örökkön ingerelné egymást a teremtés koronája és az őserő — s e küzdelemben sokszor az ember huzza

Jarcsó cukrászda!
Sátoraljaujhely, Főtér 10. szám

Naponta friss sütemény ujdonságok

Reggeli és uzsonna kávé.

intézet
yben.

Egyesület
se.

— okt. 30.

orlásából a
ti ki eléggé
amelyen
ek perspek-
t kell újra
minden oly
eri könnyek
zenvedések

ony egye-
ben nagy
innep szer-
ező meghi-

s Izraelita
sátoraljauj-
1912. évi
arnap d. u.
özség tem-
el kezdődő
nácstermés-
es alakuló
napirendje:
bizottság)
likar meg-

zpontot dr.
E. védnöke,
Adler Illés
nti alelnök,
átai főrabbi
gyvezető
sülni.

dr. Adler
klatot tart.
vendégeink
Király-szál-
sasvacsorát
eket is szí-

inkat, hogy
azt meg-
és a köz-
emes ren-
höz és tár-
tőán részt-

évi októ-

zottság.

vármegye-
ami nem
ó közgyű-
zónoklatai
zetet igér-
budapesti
szónoknak
áris nagy

k

l, amerre
ellenség a
Irigylik
a és soha
támadnak
észret erőt,
a levegőt,
pilóta le-
ad a ten-
százakat
Mintha
a terem-
se küz-
ber huzza

ágok

vó.

a rövidebbet, hogy a vereség után újra kezdje a csatát.

A Balkánon virul a legszebb rózsza a föld kerekégén. A Sipkaszoros és Kazánlik között elterülő rózsáligetek a természet legszebb ligetei, amit isten e sártekére adott. Több mint ötven falu él a rózsák-ból, amelyekből a legkedvesebb illatszereket készítik.

A balkániai most megirigyelték a rózsákat. Szébbeket akarnak, mint amilyenek a hegyek alján virulnak. Nem halovány rózsaszínűt, hanem haragos-pirosat. Az ostoba ember gögös hívására megjelenik a kertész és lába nyomán kinyílik a vérvirág. Az idén ennek a nyomán hamar elhervadtak a Balkán rózsái. Ami termett és amiből rózsáillatot készítettek, azt elvitték már a franciák.

Az elegáns parisiennek, amikor fehér csipkái nyelik a rózsáillatot, vajjon jut-e eszébe, hogy ahol az édes rózsáillat eleven szirmai fakadnak, most vad harcok folynak a lovak patái gázolnak hulló vér-rózsákon? A civilizáció és háború: micsoda elcsépelet téma! Általános leszerelés, örök béke, kulturember? Mennyi hazug frázis! Az ember ma is az, ami volt ezer évvel ezelőtt és ha a föld még ezer évig nem unja meg vén hátán cipelni ezt a tenger hazugságot, akkor is az lesz, ami ma, lesz erős és gyenge, — igazság és hamisság, a szalonban whiterose-illat, kint a szabadban vérszag...

Az alispán akciója. Rendkívül mélyen átgondolt s eredményeiben minden valószínűség szerint nagyhatású mozgalmat indított meg most vármegyénk alispánja. Az akció méltatására, minthogy most kissé későn vettük a hírt s így elegendő terünk nincs, még visszatérünk; egyelőre itt adjuk **Dókus Gyula** alispán körlevelét, melyet az ujhelyi hölgyekhez intézett:

Mélyen tisztelt Hölgyeim!
Sátoraljaujhely és vidékén számos jótékony egyesület alakult. Ezek azonban mind csak az alapszabályaikban meghatározott célt szolgálhatják, más irányban nem működhetnek, pedig még sok oly jótékony cél volna, amit szolgálni égető szükséglet képez. Az egyes jótékony egyesületek között nincsen meg a szervi kapcsolás s nincsen egy olyan egyesület, amely a többi egyesületeket, ha mennyiben szükségét éreznék, anyagilag és erkölcsileg is támogatja, rendkívüli esetben pedig segítségükre siessen. Ezen és más okok arra indítottak, hogy egy általános nőegylet szervezését kezdeményezzem. A szervezési közgyűlést november hó 3-ának d. u. fél 5 órájára a vármegyeháza termébe kitűztem. Kérem a mélyen tisztelt hölgyeket, sziveskedjenek ezen az alakuló közgyűlésen megjelenni s ezzel nekem módot nyújtan arra, hogy azon nemes munkát, melynek fonala elszakadt, tett ígéretemhez képest tovább folytathassam.

Mély tisztelettel vagyok alázasos szolgáljak
Dókus Gyula.

Kassa gyászja. Hétfőn délben halt meg Kassán **Eder Ödön**, a város hosszú éveken át volt polgármestere. Az elhunyt, ki Kassa fejlődése, szépülése, jóléte érdekében rendkívül sokat tett, néhány hónap előtt megbetegedett s hiábavaló volt a leg gondosabb ápolás, segíteni nem lehetett rajta. Az érdemű polgármester halála nemcsak Kassán és Abauj-Tornavármegyében, hanem a közeli

megyékben is osztatlan részvételt keltett. A kassai házakon gyászlobogókat lenget a szél, temetése ma délelőtt folyt le impozáns és megható pomával.

Doktorrá avatás. **Molnár Ödönt**, **Knopler Adolf** nagykovácsi körjegyző fiát, f. hó 26-án a budapesti jogtudományi egyetemen doktorrá avatták.

Városunk és vármegyénk a tüdőbetegekről! Halottak kegyeletos ünnepén rá gondolunk a halál jegyeire, a tüdőbetegekre, akiket meglehetne menteni, ha az első vészirre szanatórium ápolás állna a beteg részére. A **József Királyi Hercege Szanatórium** egyesület most építi második népszanatóriumát s erre kéri az egy virágszál váltságdíjat. Örömmel jelezzük, hogy az emberbaráti szent ügy mi nálunk megértésre és meleg támogatásra talál. Nemcsak városunkban, de a megyében is szervezve van a gyűjtőgárda, sőt azok, akiknél esetleg nem zörgetnek, azok is nyitnak s irgalmas szívük adományait bekládk a rettenetes népbetegség ellen rendületlenül küzdő egyesületeknek, Budapest, IV. Sütő-utca, Moritzi vos salutant: a halottak szolítanak. Csak egy virágszál!

Szerencsés nyerő. **Zempléni Moskovitz Géza** alsókörtvélyesi birtokán a napokban egy budapesti bankház két alkalmazottja kereste fel és értesítették, hogy a legutóbbi osztálysorsjátékon 40,000 koronát nyert. Az összeget magukkal hozták és a sorsjegy ellenében nyomban kifizették a szerencsés nyerőnek. **Moskovitz Géza** a hírt hozókat megvendégelte és fáradságukat 1000 koronával honorálta. Az idei évben háromszor kedvezett az osztálysorsjáték **Moskovitznak**, a mennyiben először 25,000, másodsor 15,000 és most 40,000 koronát nyert.

Nyilvános köszönet. **Gróf Andrássy Dénes**, a nagy emberbarát ismét tanujelét adta egyetünk iránt érzett jóindulatának, amidőn bold. neje halálának évfordulójára 200 (kettőszáz) korona adományban részesítette. A sátoraljaujhelyi izr. Nőegylet ez uton is hálátelt szívvel fordul **Excellentiájához**, hogy megköszönje a kegyes adományt, mellyel a tél balláttával az egyetere háruló feladatok teljesítését, a nyomor enyhítését megkönnyítette. Özv. dr. **Rosenthal Sándorné** egyl. elnök. **Kozma Ármin** egyl. titkár.

Koszoru. Közélg a halottak napja s ezzel megkezdődtek a minden évben szokásos koszoru- és mécesvásárlások. Majd mindenkinek van egy-egy drága halottja, akinek kegyelettel akar adózni. Nagyon szomorú, de végtelenül kedves és megható dolog ez. Az évnek ez a napja a halottaké. Visszaemlékezünk elhunyt hozzátartozóinkra, elhunyt barátainkra s azokkal kapcsolatos emlékeinkre, kimegyünk hozzájuk, meglátogatjuk őket a temetőben, nekik szenteljük teljesen ezt a napot. Eszünkbe jut ilyenkor, hogy mi is halandók vagyunk akik egy napon — akarva vagy nem akarva — szintén oda kerülünk a holtak néma, furesa birodalmába s talán különös is elgondolni, hogy akkor nekünk hozzák majd a koszorukat és méceseket.

Kiderített régi lopás. Homonáról írják: Még ez évi április havában feltörték **Lenik Vaszily** telepőzi lakos házat, melyből 1200 koronát loptak. A csendőrség a helyszíni szemléből következtette, hogy a tettes csakis a családhoz tartozók közt lehet és ezen következtetést titokban tartotta, hogy annál jobban megfigyelhesse a ház minden egyes tagját. A múlt napokban feltűnt a károsult felnőtt fiának megváltozott életmódja, különösen a pénzzel való könnyebb bánása és akkor elérkezett a kérdőre vonás ideje. A csendőrség vállatára

fogta és az elébe tárt bizonyítékok sulya alatt, megtörten beismerte a lopást. Kétszáz koronát elköltött és a megmaradt 1000 koronát előadta, apja pedig a vádat visszavonta.

Halálos esés. Tegnap reggel bejött a hetivásárra **Schönfeld Dávid** borsii mészáros. Dolgát végezve bement a **Bokor József** üveges boltjába és ládákat akart venni; a ládák a padon voltak, oda ment fel tehát **Schönfeld** is, hogy válasszon. Válogatás közben a nyitott padláslyukba lépett és lezuhant. Azonnal beszállították a kózkórházba, ahol azonban egy óra múlva kiszenvedett.

Elfogott kivándorlási ügynökök. **Kobula** Vojtek galíciai származásu topolókai lakos kivándorlás közvetítéséért többször büntetett egyén sehogy sem akart javulni és mindinkább folytatta bűnös üzemleit. Legutóbb szövetkezett egy ifjabb **Novák Ferencz** nevű budapesti társsal és azzal járta be Felsőzemplént kivándorlók toborzására ami hamar sikerült is, mivel három hadköteles ifjút hálójukba kerítettek. Nem sokáig tartott azonban a boldogság, mert a tavar-nai csendőrség rájuk ütött és bekísérte őket a kir. ügyészséghez.

Korai fagy. Vasárnapra virradó éjjel beköszöntött az első fagy, a tél előhírnöke. — A váratlan s hirtelen jött hideg előszedette a szekrények mélyéről a legmelegebb ruhadarabokat s a vasárnap délelőtti utcán szép prémes bundában sétáltak az emberek. — T. i. akiknek van szép prémes bundájuk. — Ugy hisszük, a korai fagy nem kelt valami nagy örömet sehol.

Halálozás. **Csollák János** nyugalmazott tanító f. hó 23-án, **Petróczon**, életének 73-ik évében elhunyt. Temetése csütörtökön délután nagy részvét mellett folyt le. Az elhaltban **Csollák Miron** nagymihályvidéki segédjegyző édesatyját vesztette el.

Gyujtogató gyermek. **Balog András** kiskemencei lakos mult hét-főn neje társaságában távozott hazulról és 4 éves kis fiát egyedül hagyta a lakásban. A gyermek kis ideig játékkal töltötte az időt, de mivel azt megunt, levett a polcrol egy csomag gyufát mellyel a csürbe ment, ott egyenként gyujtogatta és égve a szalma közé dugta míg lángolni kezdett, azután kívülről gyönyörködött a terjedő tűzben. Mig kellő segítség érkezett, leégett két csür a benne felhalmozott élet és takarmány-neműekkel, ugyanekülömben a lakóház.

Apja bántalmazója. **Sninszki Gergely** elaggott várjeszenői 75 éves aggastyán, néhány év előtt férjnél levő leányára iratta át birtokát, melynek ellenében kikötötte a holtiglani tartást. A szivtelen leány most rossz szemmel nézte tehetetlen apját és ezért folyton nehéz munkákkal foglalkoztatta. A mult héten megparancsolta neki, hogy az erdőbe menjen s hátán fát hozzon. Az öreg testi gyengeségére hivatkozva megtagadta ezt s ezért oly haragra lobbant gonosz leánya, hogy egy ruha sulykkal többször olyat ütött édes apja fejére, hogy azt három helyen befakasztotta. Miután a sérülések sulyos jellegűek, elvárhatja megérdemelt büntetését.

Szökött katoná. **Kiselyák János** méneskatoná hamar megelégette a katonáélet gyönyörűségeit. Faképnél hagyta a bálolnai méntelep lak-tanyáját, ahová még csak nem is olyan régen rukkolt be. Katonai ruháját polgárral cserélte föl és Eperjesre a kedveséhez szökött, aki epedve várta. Már egy hónapja bujdosott nála s az utcára is kimerészkedett. Október 22-én egyelőre vége szakadt a szabadságnak, mert egy rendőr felismerte és előállította. **Kiselyákot** a rendőrség átadta az eperjesi hadkiegészítőparancsnokságnak.

Eljegyzések. **Isépy Andor** sátoraljaujhelyi törvényszéki bíró eljegyezte **Móré Margitot**, **Móré Géza** vármegyei tisztviselő leányát.

Mermelstein Lipót Beregszászból eljegyezte **Klein Juliskát**, **Klein Vilmos** leányát Sátoraljaujhelyben.

Egyszerűsítik az ajánlott levelek átvételét. A postaigazgatóság egyszerűsíteni kívánja az ajánlott levelek átvételének módját. A tervek szerint az ajánlott küldeményeket jövőben nemcsak a címzett, de annak szűkebb háznépe, minden meghatalmazás nélkül veheti majd át. Ugyanez áll majd a negyven korona alatt levő utánvételi tételekre is.

Az 1913. esztendő. Az 1913-ik év szerdával kezdődik és végződik. Nem lesz szökőév. Látható nap- és holdfogyatkozás nem lesz benne, uralkodó bolygó a **Vénusz**. A farsang mindössze 29 napig tart, vagyis jan. 7-től február 4-ig. Husvét igen korán lesz, március 23-án és 24-én. Pünkösd május 11 és 12-én, tehát az első fagyos szentkor. Karácsony csütörtökre és péntekre esik. Vízkereszt hétfőn. — Gyertyaszentelő vasárnap, március 15-ike szombaton. Nagypéntek március 21-én. Gyümölcsoltó boldogasszony husvét keddjén lesz. Aldozócsütörtök május elsejére esik. Urnapja május 22-re. Péter-Pál vasárnap, lesz. Nagyboldogasszony pénteken. **István király** szerdán ünneplődik. Érdekes, hogy a gör. katolikusok husvétja csak április végén fog elkövetkezni, t. i. április 28, 29. napjain, tehát öt héttel lesz későbbben a többi ker. felekezetekénél. A pünkösdjük pedig csak június 15, 16-án.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Cs. Á. Nagybozsva. Sziveskedjék erről a témáról kimerítőbb cikket írni; különösen kifejtve benne a családi értekezletek minőségét és megtartásának módját.

Felolós szerkesztő: **Dr. Adriányi Béla.**
Helyettes szerkesztő: **Teleky Sándor.**
Laptulajdonos: **Ehler Gyula.**

HIRDETÉSEK.

Szőlősgazdák
és
szőlőtelepítők figyelmébe.
AKI szőlőjét újra akarja telepíteni,
AKI szőlőoltványt akar rendelni,
AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni —
kérjen oktató díszárjegy zékét az alábbi címzettől:
Transylvania Szőlőtelepítő Vállalat,
Maros-Vásárhely,
Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

Eladó
140 öl hosszú, 9 méter széles, 9 méter magas új dohánypajta.
Czimet megmondja a kiadóhivatal.

Sátoraljaujhely * HUNGARIA * Széchenyi-tér 6. sz.
vegylisztító- és gőzmosó.
Tisztításra elfogad mindennemű bálí és alkalmi ruhákat, butorszöveteket
Folyó hó 15-étől a felvett munkák budapesti műhelyünkben készülnek.

4114/1912. szám.

Zemplén vármegye közig. bizottságától.

Tárgy: A m. kir. államvasutak Töketerebes állomásának bővítése céljából Töketerebes község határában a Máv. céljaira szükséges földterületekre nézve a kisajátítási eljárás elrendelése.

Hirdetmény.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur folyó évi 66065/III. szám alatt a fenti tárgyban kelt intézkedéssel a kisajátítási eljárás megtartását az 1881. évi XLI. t.-cz. 33. és 40. §-ai értelmében elrendelvén, a leküldött kisajátítási terv és összeírás 2—2 példányát folyó évi november hó 1. napjától folyó évi november hó 15. napjáig 15 napi közzemlére Töketerebes nagyközség házában kitétetni rendelem s e végett a kisajátítási terv és összeírás 2—2 példányát a gálszécsi járás főszolgabírójának kiadom.

A kisajátítási eljárás határidejéül az 1912. évi november hó 18. (tizennyolcz) esetleg következő napjának d. e. 9 óráját Töketerebes nagyközség házához és onnan a helyszínére kitűzöm.

A kisajátítási eljárás foganatosítása céljából Thuránszky László várm. főjegyző, közig. bizotts. tag elnöke alatt dr. Szirmay István t. főügyész, közig. biz. tag, Hönsch Dezső nyug. műszaki főtanácsos, tvh. biz. tag és Lehoczky Ödön várm. irodatiszt biz. jegyzőből álló bizottságot kiküldöm.

A gálszécsi járás főszolgabíróját felhívom, hogy ezen eljárás jelen meg és hogy a kisajátítási terv és összeírásnak közzemlére történt kitételét és ennek kihirdetését igazoló községi bizonylatot, nemkülönben az érdekelteknek kézbesített hirdetmények vétiveit az eljárás alkalmával az eljárás vezetésével megbízott bizottsági elnöknek mutassa be.

Az érdekelteket figyelmeztetem, hogy a kisajátítási terv és összeírás elleni esetleges észrevételeiket az eljárási határnapig írásban, vagy az eljárás során szóbelileg adhatják elő és hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenne meg.

Jelen hirdetmény a törvény 34. §-a értelmében a „Budapesti Közlöny“-ben egy ízben és a „Zemplén“ című hírlapban három ízben közzétételre rendelem.

Miről Thuránszky László várm. főjegyző biz. elnököt, dr. Szirmay István t. főügyész, Hönsch Dezső nyug. műszaki főtanácsos biz. tagokat, a kisajátítási terv és összeírás 2—2 példányának kiadásával a gálszécsi járás főszolgabíróját, ennek útján Töketerebes nagyközség elöljáróságát, a Máv. miskolczi üzletvezetőségét, a kisajátítási összeírás 1—54 sorszáma alatt felsorolt összes érdekelteket és végül a többi iratok kiadásával Lehoczky Ödön bizottsági jegyzőt értesitem.

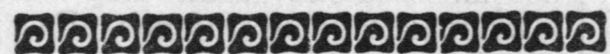
Sátoraljaujhely, 1912. október 18.

Meczner Gyula

főispán,
mint a közig. biz. elnöke,

Facsemeték eladása.

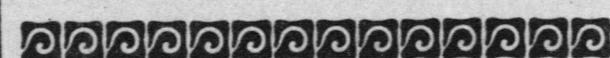
Mindennemű sor-, disz- és gyümölcsfák, diszcserjék, bokrok, hónapos rózsák és minden a kertészetbe vágó növények nagy választékban kaphatók gróf Lónyay Elemér bodrogolaszii kertészetében és a „Stephaneum“ kereskedelmi és növénytermelési telepén **Oroszvárott** Moson megyében.

Budapesti előkelő aszfalt-, fedéllemez- és kátránytermék-gyár Sátoraljaujhelyben a vaskereskedők, építőanyag-kereskedők és az építőmestereknél jól bevezetett, megbízható

ügynököt keres.

Tűzetes ajánlatok „Solid“ jellegére Mosse Rudolphihoz Budapestre intézendők.

Faeladás.

Vehécz község határában lévő erdőségben könnyen megközelíthető helyen eladó 3566 darab lábön álló tölgyfa és 1000 öltre becsült lábön álló bükkfa.

A varannói vasuti állomás 20 perczre fekszik.

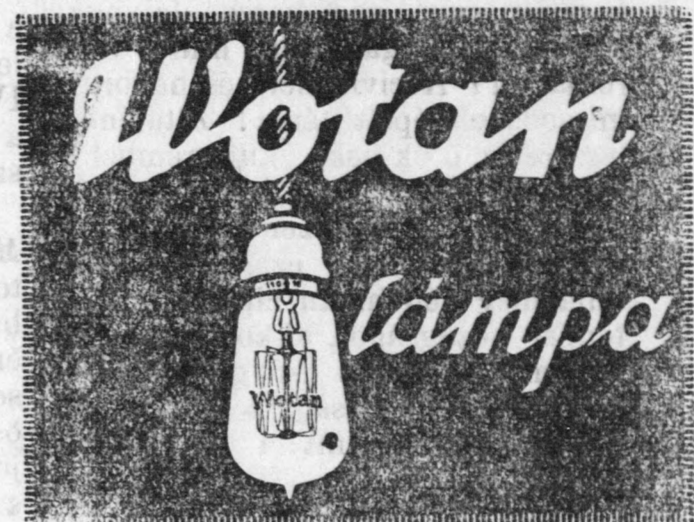
Felvilágosítás szerezhető Lehoczky Sándor kir. törvényszéki elnöknel Miskolczon.

Eladó alma.

Arany renett, kormos, parmen, Kálvin, Jonathán, pogácsa és más legkiválóbb faj, kézzel szedett almák kapható

Meczner Gyulánénál

Sátoraljaujhelyben.

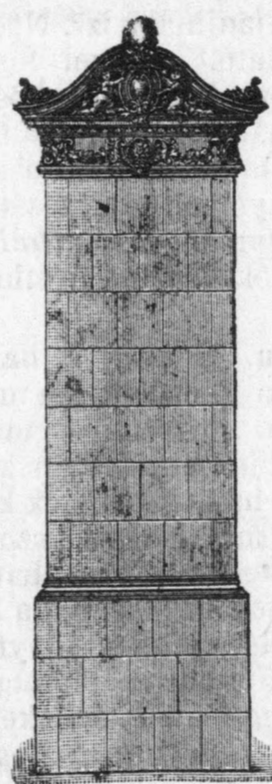
húzott drótszállal.

TÖRHETETLEN!

Magyar

SIEMENS - SCHUCKERT - MŰVEK

Budapest, VI., Teréz-körut 36.

EPERJESI
C SERÉPKÁLYHAK,
GRANIT és MÁRVÁNY
SIREMLÉKEK

bizományi eladása

Kivánatra árjegyzék és nagyobb berendezésnél külön költségvetés.

BEHYNA TESTVÉREK

Sátoraljaujhely.

Kályha és sarkó ügyben levelezés Behyna Miklós címére kéretik.

Makulatura

papírok

olcsó áron

kaphatók

kiadóhivatalunkban

Tejleves, mártások, kenyér, kalács, gyümölcs és tej

azon eledel, amelyekkel táplálva, gyenge gyermekek is erős fejlődésnek indulnak. Hus és más összetett ételek nem bírnak mindig azzal az értékkel a gyermeki szervezetre, mint azt tőlük sokszor elvárják.

Gyermekeknek adjunk naponta

puddingokat dr. Oetker puddingporából

tejjel és cukorral készítve, gyümölcslével vagy friss gyümölcscsel, továbbá tésztaakat dr. Oetker sütőporával készítve és meg leszünk lepve az eredménytől. Dr. Oetker gyártmányai vénykönyvekkel mindenütt kaphatók. Leírást kivánatra ingyen és bérmentve küld

Dr. A. Oetker Baden-Wien.

Vigyázzunk, hogy csakis valódi dr. Oetker-gyártmányt kapjunk kézhez.